

AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASI
VERGİLƏR
NAZİRLİYİ

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklər suallar və cavablarda

**“Azərbaycan Respublikasının
Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında”
Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli
1704-VQD nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir.**

MÜNDƏRİCAT

Ədalətli rəqabətin şərti olan bərabər və şəffaf fiskal mühitin təmin edilməsi.....	9
Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi.....	21
Sahibkarların inzibatçılıq yükünün azaldılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi.....	33
Sosial xarakterli güzəştlər vasitəsilə əhalinin maliyyə (vergi) yükünün azaldılması	43
Sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması.....	47
Vergitutma bazasının genişləndirilməsi.....	55

“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu ilə Vergi Məcəlləsində aşağıdakı 7 əsas istiqamət üzrə mühüm dəyişikliklər edilib:

- *Ədalətli rəqabətin şərti olan bərabər və şəffaf fiskal mühitin təmin edilməsi;*
- *Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi;*
- *Sahibkarların inzibatçılıq yükünün azaldılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsi;*
- *Sosial xarakterli güzəştlər vasitəsilə əhəlinin maliyyə (vergi) yükünün azaldılması;*
- *Sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması;*
- *Vergitutma bazasının genişləndirilməsi;*
- *Beynəlxalq məlumat mübadiləsi üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi.*

Ədalətli rəqabətin şərti olan bərabər və şəffaf fiskal mühitin təmin edilməsi vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, riskli və əmtəəsiz əməliyyatlar aparan vergi ödəyicilərinə qarşı mübarizənin gücləndirilməsi kimi istiqamətlərdə qanunverici dəyişiklikləri əhatə edir.

Əmtəəsiz əməliyyatlar aparan vergi ödəyicilərinə qarşı mübarizənin aparılması istiqamətində qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklər əmtəəsiz və riskli əməliyyatlar apararaq vergidən yayınan vergi ödəyicilərinin fəaliyyətinin qarşısının alınması, habelə bu cür əməliyyatların vergiyə cəlb olunması ilə bağlı kompleks tədbirləri özündə əks etdirir.

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərə əsasən, əmtəəsiz əməliyyatlar aparan vergi ödəyicilərinə qarşı bir sıra məhdudiyətlər tətbiq olunacaq:

- *Əmtəəsiz əməliyyatlar üzrə yaranan vergi öhdəlikləri benefisiar şəxsin (faydalanan şəxsin) üzərinə qoyulacaq;*
- *Əmtəəsiz və riskli əməliyyatlar çərçivəsində əldə olunmuş sənədlər gəlirdən çıxılan xərcləri təsdiq edən sənəd hesab olunmayacaq;*
- *Əmtəəsiz əməliyyatlar çərçivəsində aparılan əməliyyatlar üzrə ödənilmiş ƏDV əvəzləşdirilməyəcək.*

Riskli vergi ödəyicilərinə nəzarətin gücləndirilməsi riskli vergi ödəyiciləri üzrə meyarların müəyyən edilməsi ilə bağlı hüquqi bazanın yaradılmasını nəzərdə tutur. Eyni zamanda, qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklər belə ödəyicilərə qarşı mübarizədə müxtəlif məhdudlaşdırıcı alətlərin tətbiqini nəzərdə tutur:

- *Riskli vergi ödəyiciləri barədə məlumatlar kommersiya və ya vergi sirri olmayan məlumat hesab ediləcək;*
- *Vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisi meyarına uyğun gəlirdiyi halda, bu, həmin ödəyicidə növbədənkenar səyyar vergi yoxlaşmasının və operativ vergi nəzarəti tədbirinin aparılmasına əsas kimi müəyyən ediləcək;*
- *Vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisi olduğu halda, vergi orqanının vergini ödənilmə tarixədək hesablaşmaq hüququ müəyyən ediləcək;*
- *Riskli vergi ödəyicisinə münasibətdə vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddəti uzadılmayacaq;*
- *Riskli vergi ödəyicilərinə münasibətdə artıq ödənilmiş məbləğlərin vergi ödəyicisinin fəaliyyəti üzrə vergi nəzarəti tədbirləri tam başa çatdıqdan sonra qaytarılması müəyyən ediləcək;*
- *Riskli əməliyyatların rəsmiləşdirildiyi sənədlər əvəzləşdirilməyə əsas verən sənəd hesab edilməyəcək.*

Vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi istiqamətində də Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilib. Bu dəyişikliklər bir sıra yenilikləri özündə ehtiva edir.

- *POS-terminalların quraşdırılması məcburi olan obyektlərdə POS-terminalların quraşdırılmasından və POS-terminal quraşdırılmış obyektlərdə nağdsız ödənişlərin qəbul olunmasından imtina hallarına görə maliyyə sanksiyaları tətbiq ediləcək.*
- *ƏDV ödəyicilərinin bank hesabları üzrə aparılmış əməliyyatlar barədə məlumatlar elektron formada banklar tərəfindən aylıq olaraq dövlət vergi orqanlarına təqdim ediləcək.*
- *Vergilərin azaldılmasına və digər vergi hüquqpozmalarına görə maliyyə sanksiyasının tətbiqi üçün əsas yaranan müvafiq sənədləşmə tələbləri dəqiqləşdiriləcək.*
- *Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi ilə bağlı vergiyə cəlb olunan gəlirlərin müəyyən edilməsi mexanizmi və vergi nəzarəti təkmilləşdiriləcək.*
- *Sabit qəbz almaqla fəaliyyət göstərən fiziki şəxsləri müvafiq qəbz əldə olunmadan işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə vergi orqanında uçotda olan sifarişçiyə hər bir belə şəxs üzrə maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcək.*

Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi və ƏDV-nin kassa metodu əsasında hesablanması qanunvericiliyə edilmiş son dəyişikliklərin ən mühüm istiqamətlərindən biri hesab oluna bilər. Dəyişikliyə qədər mövcud olan qayda ƏDV ödəyicilərinə inzibatçılığın qurulmasında çətinliyin yaranmasına və maliyyə yükü ilə üzlaşməsinə səbəb olurdu. Belə ki, ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtının müəyyən edilməsinin qanunla müəyyən olunmuş bir neçə halla şərtləndirilməsi ƏDV inzibatçılığını mürəkkəbləşdirir və vergi ödəyicisinə ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtının müəyyən edilməsində çətinliklər yaradırdı. Eyni zamanda, bir çox hallarda

təqdim edilmiş malların (işlərin, xidmətlərin) tam dəyəri alıcı tərəfindən ödənilmədiyi halda (və yaxud 30 gündən sonra ödənilmədiyi hallarda), satıcı daxil olmayan pul vəsaitinə görə ƏDV hesablaşmağa və ödəməyə borclu idi ki, bu da vergi ödəyicisinin maliyyə yükünü artırmış olurdu. Yeni dəyişikliklər isə ƏDV ödəyiciləri tərəfindən ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtının müəyyən edilməsində inzibatçılığı əhəmiyyətli dərəcədə yüngülləşdirməklə yanaşı, vergi ödəyicisinin maliyyə vəsaitinə qənaət etməsinə gətirib çıxarır.

Bu istiqamət ƏDV inzibatçılığının, o cümlədən vergiyə cəlb olunan əməliyyatın vaxtının təqdim edilmiş mala (işə, xidmətə) görə pul vəsaitinin vergi ödəyicisinin sərəncamına daxil olduğu vaxtla müəyyən olunmasını özündə əks etdirən dəyişikliklərdən ibarətdir.

- *ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı təqdim edilmiş mala (işə, xidmətə) görə pul vəsaitinin vergi ödəyicisinin sərəncamına daxil olduğu vaxtla müəyyən ediləcək.*
- *ƏDV tutulan əməliyyatlar üzrə ödənilmiş ƏDV-nin evəzləşdirilməsi halları və vaxtı dəqiqləşdiriləcək.*
- *Ödənilmiş ƏDV-nin elektron qaimə-faktura əsasında evəzləşdirilməsi mümkün olacaq.*

Sahibkarların inzibatçılıq yükünün azaldılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsi istiqaməti üzrə də Vergi Məcəlləsində mühüm dəyişikliklər edilib.

- *Elektron vergi hesab-fakturası və elektron qaimə-faktura vahid sənədlə, yəni elektron qaimə-faktura ilə evəz ediləcək.*
- *Vergi orqanında uçotda olmayan şəxslərdən alınmış mallara görə tərtib edilən "Malların alışı aktı" ciddi hesabat blankı elektronlaşdırılacaq.*
- *Agent qaydasında aparılan əməliyyatlar üzrə sənədləşmənin çevik tənzimlənməsi aparılacaq.*

Sosial xarakterli güzəştlər vasitəsilə əhəlinin maliyyə (vergi) yükünün azaldılması məqsədilə Vergi Məcəlləsində mövcud güzəştlər sisteminə yenidən baxılıb. Bir sıra güzəştlərin tətbiq müddətləri uzadılıb, bəzi güzəştlərin tətbiq dairəsi genişləndirilib, həmçinin yeni güzəştlər əlavə edilib.

- *Quş əti satışının ƏDV-dən azadolma müddəti daha 4 il müddətinə uzadılıb, habelə heyvan ətinin satışı 4 il ərzində ƏDV-dən azad edilib;*
- *Fiziki şəxslər tərəfindən vergidən azad olunmaqla təqdim edilən yaşayış sahəsində azı 5 il ərzində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olma müddəti 3 təqvim ilinə endirilib;*
- *Fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi zamanı yaşayış sahəsinin 30 kvadratmetrlik sahəsi istisnasız olaraq vergidən azad edilib;*
- *Peşə təhsili müəssisələri üçün dərslik komplektlərinin istehsalı ilə bağlı redaksiya, nəşriyyat və poliqrafiya fəaliyyəti ƏDV-dən azad olunub.*
- *“Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, icbari tibbi sığorta fondunun vəsaiti hesabına tibbi sığorta xidmətlərinin göstərilməsi 1 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib;*
- *Fiziki şəxs olan istehlakçılar tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərdən nağdsız qaydada alınmış yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə görə ödənilmiş ƏDV-nin 30 faizi həmin fiziki şəxslərə geri qaytarılacaq.*

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərin mühüm bir istiqaməti də **sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılmasına** yönəldilib. Bu dəyişikliklər, əsasən, müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə vergi güzəştləri ilə bağlıdır.

- *Sənaye və texnologiyalar parklarının rezidentlərinə verilən vergi güzəştlərinin müddəti 7 ildən 10 ilədək artırılacaq;*
- *Sabit qəbz almaqla vergi ödəyən fiziki şəxslərin sadələşdirilmiş vergi üzrə ödədikləri aylıq sabit məbləğ azaldılacaq;*
- *Heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarında istifadə edilən yem və yem əlavələrinin satışı üzrə dövriyyələr ƏDV-dən azad ediləcək;*
- *İxracın təşviqi məqsədilə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilən ixrac təşviqi vergidən azad olunacaq;*
- *Vergi ödəyicisi tərəfindən quraşdırılan yeni nəsil nəzarət-kassa aparatına çəkilən xərclər müəyyən olunmuş hədd daxilində onun vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdiriləcək;*
- *Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən tikilən binalardan dövlətə ayrılan hissəyə güzəştlər tətbiq ediləcək.*

Vergitutma bazasının genişləndirilməsinə yönəlmiş dəyişikliklər, əsasən, aksiz dərəcələrinin artırılması və optimallaşdırılması, aksizli mallar üzərində vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş vergitutma metodunun ləğv edilməsi və həmin şəxslərin vahid vergi rejimində fəaliyyət göstərməsinin təmin olunması, hüquqi şəxslər tərəfindən mülkiyyətində yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsinin notarius tərəfindən sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunmasının ləğvi, bu əməliyyatların ƏDV-yə və mənfəət vergisinə cəlb olunması kimi istiqamətləri əhatə edir.

D y şiklikl r qanunvericiliyin **beyn lxaq məlumat m badi-
l si üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi** ilə baėlı müddəalarını
da əhatə edir. Bu dəyişikliklər, əsasən, Vergi Məcəlləsində
Transmilli Őirk tl r Qrupu anlayışının müəyyən olunmasını, ha-
beş Transmilli Őirk tl r Qrupuna daxil olan və Azərbaycan Res-
publikasının rezidenti olan müəssisə tərəfindən müəyyən Ő rtl r
daxilində vergi orqanına hesabat təqdim edilməsini nəzərdə
tutur.

Ümid edirik ki, Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərlə baėlı hazır-
lanmış bu sual-cavab kitabçası həm vergi ödəyiciləri, həm də
vergi orqanlarının əməkdaşları   n faydalı olacaqdır.

Vergilər Nazirliyinin
Vergi siyasəti BaŐ İdarəsi

1

**Ədalətli rəqabətin
şerti olan bərabər və
şəffaf fiskal mühitin
təmin edilməsi**

1. Müəssisəmiz digər vergi ödəyicisi ilə daşıma xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı müqavilə bağlamaq niyyətindədir. Xidmətləri təqdim edən vergi ödəyicisinin riskli vergi ödəyicisi olması barədə vergi orqanından məlumat əldə edə bilərikmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2020-ci il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisinin riskli vergi ödəyicisi olub-olmaması haqqında məlumat vergi və şəxsi həyata dair məlumat hesab edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 30.2.9-cu maddə.

2. ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatda olan vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisindən riskli əməliyyat çərçivəsində Vergi Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada sənədləşdirilməklə malların alqı-satqısını həyata keçirib. Malları qəbul edən vergi ödəyicisi malların alışı zamanı Vergi Məcəlləsinin 175-ci maddəsinin tələblərinə əsasən ödədiyi ƏDV-ni əvəzləşdirə bilərkmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, əmtəəsiz və (və ya) riskli əməliyyatların rəsmiləşdirildiyi sənədlər Vergi Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada ƏDV-nin əvəzləşdirilməsinə əsas vermir. Riskli vergi ödəyicisinin, habelə riskli əməliyyatların meyarları Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 175.11-ci maddə.

3. Müəssisəmiz riskli vergi ödəyicisi meyarlarına uyğun gəldiyi halda, vergi orqanı tərəfindən müəssisənin fəaliyyəti üzrə əlavə vergi nəzarəti tədbirləri həyata keçirilə bilərmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, vergi ödəyicisinin riskli vergi ödəyicisi olması onun fəaliyyəti üzrə növbədənkənar səyyar vergi yoxlamasının və operativ vergi nəzarətinin keçirilməsi üçün əsas yaradır.

Eyni zamanda, Vergi Məcəlləsinin 83.7-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisidirsə, vergi orqanının vergini onun ödənilmə tarixədək hesablaşmaq hüququ vardır. Həmçinin, Vergi Məcəlləsinin 87.3-1-ci maddəsinə əsasən, riskli vergi ödəyiciləri tərəfindən artıq ödəmənin qaytarılması ilə bağlı müraciət edildikdə, bu maddə ilə müəyyən olunmuş müddətlər onların fəaliyyəti üzrə kameral və ya səyyar vergi yoxlamaları və operativ vergi nəzarəti tədbirləri tam başa çatdıqdan sonra tətbiq edilir.

Bundan əlavə, Vergi Məcəlləsinin 89.3-cü maddəsinin müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi riskli vergi ödəyicisi olduğu halda, vergi orqanı vergi ödəyicisinə yazılı bildiriş göndərməklə, eyni zamanda, ondan vergi öhdəliyini dərhal yerinə yetirməyi tələb edə bilər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 38.3.8-1-ci, 50.2.5-ci, 83,7-ci, 87.3-1 və 89.3-cü maddələr.

4. Şadlıq evlərinin fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə cəlb olunan ofisiantlar tərəfindən “Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin və məcburi dövlət sosial sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz” alınmazsa, onları işə cəlb etdiyimizə görə bizə maliyyə sanksiyası tətbiq edilə bilərmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, işə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən fiziki şəxslərlə (ofisiantlarla) əmək müqaviləsi bağlandığı hallar istisna olmaqla, həmin şəxslərin fəaliyyətə başlayanadək “Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin və məcburi dövlət sosial sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz” əldə edilmədən işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb olunmasına görə işəgötürənə (vergi orqanında uçotda olan sifarişçiyə) hər bir belə şəxs üzrə təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verildikdə 2.000 manat, ikinci dəfə yol verildikdə 4.000 manat, üç və daha çox dəfə yol verildikdə 6.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. Buna əsasən, işə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən fiziki şəxslər (ofisiantlar) ilə əmək müqaviləsi bağlanmadıqda həmin şəxslər yalnız “Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin və məcburi dövlət sosial sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz” olduğu halda işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməlidir. Belə şəxslərin müvafiq qəbz olmadan işlərin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi vergi orqanında uçotda olan sifarişçiyə münasibətdə maliyyə sanksiyasının tətbiqinə əsas yaradır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.10-cu maddə.

5. Fərdi sahibkar kimi şadlıq evi işlədirəm və sadələşdirilmiş verginin ödəyicisiyəm. Şadlıq evində POS-terminal quraşdırmalıyam, əks halda, buna görə maliyyə sanksiyası ilə üzləşə bilərəmmi?

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 4 oktyabr tarixli 219 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "POS-terminallar quraşdırılacaq obyektlərin müəyyənləşdirilməsi meyarları"nın 1.2-ci bəndinə əsasən, şadlıq evləri həmin obyektlər sırasındadır. 1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, POS-terminalların quraşdırılması məcburi olan obyektlərdə POS-terminalların quraşdırılmaması və POS-terminal quraşdırılmış obyektlərdə nağdsız ödənişlərin qəbulundan imtina edilməsinə görə: təqvim ili ərzində belə hallara birinci dəfə yol verildikdə 1.000 manat məbləğində, təqvim ili ərzində belə hallara ikinci dəfə yol verildikdə 3.000 manat məbləğində, təqvim ili ərzində belə hallara üç və daha çox dəfə yol verildikdə isə 6.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. Məlumat üçün bildiririk ki, POS-terminalların quraşdırılması məcburi olan obyektlər aşağıdakılardır:

- dövriyyəsiindən və ərazisindən asılı olmayaraq, ƏDV ödəyicilərinin bütün təsərrüfat subyektləri (obyektləri) (vergi ödəyicisinin ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatı alındığı tarixdən);
- dövriyyəsiindən və ərazisindən asılı olmayaraq, avtomobil və mebel satışı üzrə ixtisaslaşmış müəssisələr, idman və sağlamlıq kompleksləri, səhiyyə obyektləri, istirahət və əyləncə obyektləri, mehmanxanalar, şadlıq evləri, yanacaq doldurma məntəqələri, hava, su, dəmiryol və avtomobil nəqliyyatı vasitələri ilə sərnişindəşimada biletlərin satışını həyata keçirən satış məntəqələri və turizm şirkətləri (təsərrüfat subyektinin (obyektinin) qeydiyyatı alındığı tarixdən);

- rüb üzrə orta aylıq dövriyyəsi 2.000 (iki min) manatdan artıq olan vergi ödəyicilərinin bütün təsərrüfat subyektləri (obyektləri);
- hüquqi şəxslərə və fərdi sahibkarlara məxsus minik avtomobili ilə (taksi) sənişin daşınmasını həyata keçirən nəqliyyat vasitələri;
- vergilərin və göstərilən xidmətlərə (işlərə) görə dövlət rüsumlarının və haqlarının ödənişini qəbul edən dövlət orqanları;

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.7-ci maddə və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 4 oktyabr tarixli 219 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “POS-terminallar quraşdırılacaq obyektlərin müəyyənləşdirilməsi meyarları”.

6. Vergi orqanı tərəfindən keçirilən operativ nəzarət tədbiri zamanı marketdə həm POS-terminalın quraşdırılmaması, həm də nağd alınmış mala görə nəzarət-kassa aparatının çekinin verilmədiyi aşkar olunub. Belə olan halda, vergi ödəyicisinə hansı məbləğdə maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcək?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, vergi ödəyicisi tərəfindən eyni əməliyyat üzrə bu Məcəllənin 58.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hesablaşma qaydalarının pozulması hallarına eyni vaxtda yol verildikdə, həmin qanun pozuntularına bir pozuntu halı kimi baxılır və maliyyə sanksiyası bir dəfə tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 53.6-cı və 58.7-ci maddələr.

misal

Fərdi sahibkara məxsus marketdən alış-veriş edən vətəndaş aldığı malların dəyərini POS-terminal vasitəsilə ödəmək istəyir. Lakin fərdi sahibkar POS-terminalla vəsaitin qəbulundan imtina edir və əvəzində malların dəyərini nağd qaydada ödənilməsini tələb edir. Vətəndaş həmin malların dəyərini nağd qaydada ödədiyi halda, fərdi sahibkar həmin məbləği nəzarət-kassa aparatına mədaxil etmir və alıcıya kassa çeki vermir.

Qeyd: *Fərdi sahibkar tərəfindən əhali ilə pul hesablaşmalarının aparılması qaydasının pozuntu halına təqvim ili ərzində ikinci dəfə yol verilib.*

Yuxarıda qeyd olunan halda, fərdi sahibkara POS-terminalla vəsaitin qəbulundan imtina edilməsinə görə 3.000 manat və alıcıya nəzarət-kassa aparatının çekinin verilməməsinə görə 3.000 manat olmaqla, 6.000 manat deyil, hər iki pozuntu halına cəmi 3.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

7. Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyicisi yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim olunması ilə bağlı vergi orqanına hansı məlumatı təqdim etməlidir?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən sonra tikinti-quraşdırma işlərinə başlamış, habelə sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmayan, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək tikinti-quraşdırma işlərinə başlamış, lakin tikintisi başa çatmayan, həmçinin bina üzrə təqdim edilməmiş yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri olan şəxslər yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi ilə bağlı hər bina üzrə forması İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunmuş məlumatı hər rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dək vergi orqanına təqdim etməlidir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.8-ci maddə.

8. Aldığım malların əksəriyyətini elektron qaimə-faktura ilə əldə edirəm. Lakin bəzi hallarda vergi uçotunda olmayan şəxslərdən də sənədsiz mallar alıram. Bu zaman maliyyə sanksiyası tətbiq edilirmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bu Məcəllənin 130.1-1-ci maddəsinin müddəaları nəzərə alınmaqla, vergi orqanında uçotda olmayan şəxslərdən alınmış mallara görə alış aktları tərtib edilir. Elektron alış aktı malların alış tarixindən 5 gün müddətində tərtib olunur. Səyyar vergi yoxlaması və operativ vergi nəzarəti zamanı vergi ödəyicisinin sahibliyində olan malların alışını təsdiq edən elektron qaimə-faktura, alış aktları və ya bu Məcəllənin 71-2-ci maddəsində göstərilmiş elektron alış aktları olmadıqda, alıcıya təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə alınmış malların dəyərinin 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə isə 40 faizi həcmində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.8.2-ci və 71-2-ci maddələr.

9. İstehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisəmiz vergiyə cəlb olunan əməliyyatlarla yanaşı, vergidən azad edilmiş kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə də məşğul olur. Bu zaman hər iki fəaliyyət üzrə çəkdiyimiz xərclərin gəlirdən çıxılan xərclərə hansı formada aid edilməsini müəyyənləşdirmək mümkün olmur. Belə olan halda, gəlir və xərcin uçotu hansı formada aparılmalıdır?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, vergi ödəyicisi tərəfindən vergiyə cəlb edilən əməliyyatlarla yanaşı, vergidən azad olunan, yaxud mənfəət (gəlir) vergisinə cəlb edilməyən əməliyyatlar da aparıldıqda, həmin əməliyyatlar üzrə gəlirlərin və xərclərin uçotu ayrılıqda aparılmalıdır. Vergi ödəyicisi tərəfindən vergiyə cəlb olunan və vergidən azad olunan, yaxud mənfəət (gəlir) vergisinə cəlb edilməyən, habelə qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı əməliyyatlar üzrə çəkilən, lakin bölüşdürülməsi mümkün olmayan xərclərin gəlirdən çıxılan məbləği vergiyə cəlb edilən gəlirlərin vergi ödəyicisinin ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi əsasında müəyyən olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 108-ci maddə.

misal

Ümumi gəlir = 10.000 manat;

Vergiyə cəlb olunan gəlir = 6.000 manat;

Vergidən azad olunan gəlir = 4.000 manat;

Bölüşdürülməsi mümkün olmayan xərclər = 2.000 manat.

Vergiyə cəlb edilən gəlirlərin vergi ödəyicisinin ümumi gəlirlərində xüsusi çəkisi 60 faiz ($6.000/10.000 \times 100\%$) təşkil edir.

Bölüşdürülməsi mümkün olmayan xərclərin gəlirdən çıxılan məbləği = 1.200 manat ($2.000 \times 60\%$).

10. Müəssisəmiz əvvəlki il üzrə illik gəlirinin 180.000 manat, işçilərinin orta siyahı sayının isə 9 nəfərdən ibarət olması ilə əlaqədar mikro sahibkarlıq subyekti hesab edilir. Müəssisənin əvvəlki il üzrə balansında qalıq dəyəri 2 milyon manat olan avadanlıq mövcuddur. Bu halda, mikro sahibkarlıq subyektlərinə tətbiq edilən güzəştlər cari ildə bizim müəssisəyə şamil olunurmu?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, mülkiyyətində olan əsas vəsaitlərin ilin əvvəlinə qalıq dəyəri 1.000.000 manatdan artıq olan mikro sahibkarlıq subyektlərinin əmlak vergisini ödəməkdən azad olunması istisna edilib. Buna əsasən, müəssisənin mülkiyyətində olan əsas vəsaitlərin ilin əvvəlinə qalıq dəyəri 1.000.000 manatdan artıq olduğu halda, həmin müəssisə ümumi qaydada əmlak vergisini hesablayıb ödəməlidir.

Göründüyü kimi, müəssisənizin balasında olan avadanlığın əvvəlki ilin sonuna qalıq dəyəri 1.000.000 manatdan artıq olduğundan, mikro sahibkarlıq subyektlərinə tətbiq edilən əmlak vergisi üzrə azadolma sizin müəssisəyə şamil olunmur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 199.14-cü maddə.

2

Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi

1. Eşitdiyimə görə, gələn ildən ƏDV-nin hesablanması kassa metodu əsasında həyata keçiriləcəkdir. Bu, doğrudurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2020-ci il tarixdən qüvvəyə minmiş 166-cı maddəsinin müddəalarına əsasən, ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı təqdim olunmuş mallar (işlər və xidmətlər) üçün ödəmənin aparıldığı vaxtdır. Ödəmə dedikdə, təqdim edilmiş malların (işlərin, xidmətlərin) ƏDV-siz dəyərinin ödənilməsi nəzərdə tutulur. Buna əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən təqdim olunmuş mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ƏDV-nin hesablanması həmin malların (işlərin, xidmətlərin) ƏDV-siz dəyərinin ödənilməsi hesabı ayında həyata keçirilir. ƏDV tutulan əməliyyat üzrə iki və ya daha çox ödəmə aparılırsa, hər ödəmə ödəniş miqdarında ayrıca əməliyyat sayılır və ödəniş hissəsinə mütənasib qaydada ƏDV-yə cəlb olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 166.1-ci, 166.5-ci və 166.7-ci maddələr.

misal

“A” MMC 10.01.2020-ci il tarixdə, ƏDV də daxil olmaqla, dəyəri 11.800 manat olan məişət mallarını “B” MMC-yə satıb və müvafiq olaraq elektron qaimə-faktura təqdim edib. “B” MMC alınmış malların dəyərini mart ayında “A” MMC-nin hesabına ödəyib. Bu halda, ƏDV tutulan əməliyyatın vaxtı ödəmənin aparıldığı vaxt, yəni mart ayı hesab olunur.

2. Müəssisəmiz 15.01.2020-ci il tarixdə təhvil-təslim aktına əsasən qeyri-rezidentdən 100.000 manat dəyəri olan xidmətləri qəbul edib. Göstərilmiş xidmətlərin dəyərini isə 2020-ci ilin mart ayında ödəmişik. Bu halda ƏDV-ni hansı ayda hesablamalıyıq?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bu Məcəllənin 169.1-ci maddəsi tətbiq olunduqda, vergi tutulan əməliyyatın vaxtı ödəmənin həyata keçirildiyi vaxt sayılır. Buna əsasən, qeyri-rezidentdən alınmış xidmətlərə görə ƏDV qeyri-rezidentə ödənişin aparıldığı ayda, yəni mart ayında hesablanır və büdcəyə ödənilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi 169.3-cü maddə.

3. Cəmiyyətimiz topdansatış fəaliyyəti ilə məşğuldur və ƏDV ödəyicisidir. 28.12.2019-cu il tarixdə elektron qaimə-faktura əsasında dəyəri 10.000 manat olan avadanlıq satıb, lakin bu zaman elektron vergi hesab-fakturası təqdim edilməyib. Məlum olduğu kimi, yeni dəyişikliklərə əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən etibarən malların satışına görə yalnız elektron qaimə-faktura verilir. Bilmək istərdik ki, 28.12.2019-cu il tarixdə təqdim etdiyimiz mallara görə 2020-ci ilin yanvar ayında elektron vergi hesab-fakturası təqdim etməliyikmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən təqdim olunmuş mallara (işlərə, xidmətlərə) görə elektron vergi hesab-fakturasının verilməsi ləğv edilib. Həmin tarixdən etibarən təqdim edilmiş mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ƏDV ödəyiciləri tərəfindən yalnız elektron qaimə-faktura təqdim olunur.

2020-ci ilin 1 yanvar tarixinədək təqdim edilmiş mallara (işlərə, xidmətlərə) görə isə elektron qaimə-faktura ilə yanaşı, elektron vergi hesab-fakturası da təqdim edilir. Belə ki, qanunvericiliyə əsasən, 2020-ci il 1 yanvar tarixinədək alınmış mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ödənilən ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi 01.01.2020-ci ilədək mövcud olan qaydada həyata keçirilir.

Qeyd olunanlara əsasən, 2019-cu ilin dekabr ayında elektron qaimə-faktura əsasında təqdim edilmiş mallara görə malların alıcısına elektron vergi hesab-fakturası təqdim olunmalıdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-1-ci, 175.1-ci maddələr və “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu , 2.1-ci maddə.

4. ƏDV ödəyicisi olan müəssisəmiz 7 yanvar 2020-ci il tarixdə digər bir hüquqi şəxsə ofis mebeli təqdim edib və həmin gün elektron qaimə-faktura verilib. Alıcı həmin mebelə görə müəssisəmizin depozit hesabına ödədiyi ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi üçün elektron vergi hesab-fakturası tələb edir. Bu, doğrudurmu?

2020-ci ilin 1 yanvar tarixinədək alınmış mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ödənilən ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu qüvvəyə minənədək mövcud olan qaydada həyata keçirilir. Alınmış mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ödənilmiş ƏDV-nin elektron qaimə-faktura ilə əvəzləşdirilməsi 2020-ci il 1 yanvar tarixindən sonra aparılan eməliyyatlara münasibətdə tətbiq edilir.

Qeyd olunanlara əsasən, 2020-ci ilin 1 yanvar tarixindən etibarən təqdim edilən mallara görə yalnız elektron qaimə-faktura verilir və alıcı tərəfindən malların alışı zamanı ödənilmiş ƏDV məbləği əldə edilmiş elektron qaimə-faktura üzrə eməliyyatın dəyəri bank hesabına, ƏDV məbləği isə ƏDV-nin depozit hesabına ödəniləndə əvəzləşdirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 175-ci maddə.

5. Fərdi sahibkar 07.01.2020-ci ildə ƏDV ödəyicisi olan müəssisədən, ƏDV də daxil olmaqla, dəyəri 118.000 manat olan avadanlıq alıb. Satıcı alıcıya malın tam dəyərində uyğun elektron qaimə-faktura təqdim edib. Alıcı tərəfindən 05.02.2020-ci il tarixdə alınmış malın əsas dəyərinin 50.000 manatı satıcının bank hesabına, 9 min manat ƏDV məbləği isə ƏDV-nin depozit hesabına ödənilib. Bu halda, alıcı tərəfindən malın ƏDV daxil olmaqla tam dəyərinin satıcıya ödənilmədiyini nəzərə alsaq, 05.02.2020-ci il tarixdə ödənilmiş ƏDV məbləği əvəzləşdirilə bilərmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi vaxtı hesabat dövrü ərzində həyata keçirilmiş sayılan mal göndərilməsini, iş görülməsini, yaxud xidmət göstərilməsini nəzərdə tutan əməliyyatlar üzrə alınmış elektron qaimə-faktura üzrə malların (işlərin, xidmətlərin) dəyərinin və ona mütənasib ƏDV məbləğinin tam ödənilməsi vaxtdır.

Qeyd olunanlara əsasən, sorğuda göstərilən halda, fərdi sahibkar tərəfindən alınmış malların dəyərinin bir hissəsinin və ona mütənasib ödənilmiş ƏDV məbləği Vergi Məcəlləsində ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş şərtlər daxilində, yeni malların alışı zamanı ödənilmiş əməliyyatın dəyəri satıcının bank hesabına, ƏDV məbləği isə ƏDV-nin depozit hesabına ödənilməsi, 05.02.2020-ci il tarixində ödənilmiş ƏDV məbləği fevral ayının ƏDV bəyannaməsində əks etdirilməklə əvəzləşdirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 175.1.1-ci maddə.

6. Fərdi sahibkar kimi malların pərakəndə satışı ilə məşğul oluram. 14.12.2019-cu il tarixdə ƏDV ödəyicisindən mallar alınıb və həmin mallara görə elektron vergi hesab-fakturası 19.12.2019-cu il tarixdə təqdim edilib, lakin ödəniş 19 yanvar 2020-ci ildə həyata keçirilib. Bu halda, ödənilmiş ƏDV-ni elektron vergi hesab-fakturası əsasında əvəzləşdirə bilərəmmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixədək alınmış mallara, işlərə və xidmətlərə görə ödənilən ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu qüvvəyə minənədək mövcud olan qaydada həyata keçirilir. Alınmış mallara, işlərə və xidmətlərə görə ödənilmiş ƏDV-nin elektron qaimə-faktura ilə əvəzləşdirilməsi 1 yanvar 2020-ci il tarixdən sonra aparılan əməliyyatlara münasibətdə tətbiq edilir.

Buna əsasən, aldığınız mallara görə malları təqdim edən şəxs tərəfindən təqdim olunmuş elektron vergi hesab-fakturası əsasında malları təqdim edən şəxsin hesabına ödənilmiş ƏDV, Vergi Məcəlləsinin 175-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla, 2020-ci ilin yanvar ayında əvəzləşdirilir.

Əsas: "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu, 2.1-ci maddə.

7. Pərakəndə satışla məşğulam və hüquqi şəxslə bağlanmış komissiya müqaviləsi əsasında onun mallarının satışını həyata keçirirəm. Malların sahibi ilə aramızda hər ayın yekunu üzrə üzləşmə aktı bağlanılır və növbəti ayın 5-dək xidmət haqları nağdsız qaydada bankdakı hesabıma ödənilir. Bu əməliyyatlar üzrə ƏDV-ni nə zaman ödəməliyəm?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, komisionçu üçün vergi tutulan əməliyyatın vaxtı Məcəllənin 166-cı maddəsi ilə müəyyən edilmiş vaxt sayılır. Vergi Məcəlləsinin 166-cı maddəsinə əsasən, bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi tutulan əməliyyatın vaxtı təqdim edilən mallar (işlər və xidmətlər) üçün ödəmənin aparıldığı vaxtdır. Buna əsasən, agentin, yəni ƏDV tutulan əməliyyatınızın vaxtı komitente göstərdiyiniz xidmətlərə görə xidmət haqqının sizə ödənilməsi vaxt hesab edilir. Bu zaman xidmət haqları hesabınıza daxil olduğu ayda ƏDV hesablanır və dövlət büdcəsinə ödənilir.

Məlumat üçün bildiririk ki, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək agentin göstərdiyi xidmətlərə görə xidmət haqqının onun hesabına ödənilməsi tarixindən asılı olmayaraq, agent tərəfindən bu xidmətlərin faktiki göstərildiyi vaxt ƏDV tutulan əməliyyatların vaxtı sayılırdı.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 166.1-ci və 172.5.7-ci maddələr.

8. Şirkət komissiya müqaviləsi əsasında malların komisionçu vasitəsilə satışını həyata keçirir. Bu halda, şirkətə münasibətdə ƏDV-nin məqsədləri üçün vergi tutulan əməliyyatın vaxtı nə vaxtdır?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, digər şəxs (sorğunuzda qeyd olunan halda - komitent) üçün vergi tutulan əməliyyatların vaxtı bu Məcəllənin 166-cı maddəsi ilə müəyyən edilmiş vaxtdır. Vergi Məcəlləsinin 166-cı maddəsinə əsasən, bu maddədə başqa hallar nəzərdə tutulmamışdırsa, vergi tutulan əməliyyatın vaxtı təqdim edilən mallar (işlər və xidmətlər) üçün ödəmənin aparıldığı vaxtdır. Buna əsasən, vəkalət verən (digər şəxs) agentə verdiyi malların dəyərini ona ödənilmə vaxtında (hesabat ayında) ƏDV-ni hesablayıb büdcəyə ödəməlidir.

Məlumat üçün bildiririk ki, 1 yanvar 2020-ci ilədək vəkalət verən (digər şəxs) üçün agentə verilən malların dəyərini onun hesabına ödənilmə tarixindən asılı olmayaraq, ƏDV tutulan əməliyyatların vaxtı malların agentə verildiyi vaxt sayılırdı.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 166.1-ci və 172.4.2-ci maddələr.

9. Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxs tikinti-quraşdırma işləri davam edən binadan mənzilin vətəndaşa satılması ilə bağlı müqavilə bağlayıb, lakin həmin müqavilə notariat qaydasında təsdiq edilməyib. Bu halda, vətəndaşla bina tikintisini həyata keçirən müəssisə arasında müqavilənin bağlanma tarixi mənzilin vətəndaşa təqdim edildiyi vaxt sayılırmı?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin notarial qaydada təsdiq edilməklə, habelə notarial qaydada təsdiq olunmadan bağlanmış müqavilələr üzrə, həmçinin mənzil-tikinti kooperativi üzvlərinin ümumi yığıncağının qərarı ilə özgəninkiləşdirilməsi malların təqdim edilməsi sayılır. Buna əsasən, notarial qaydada təsdiq edilmədən vətəndaşla bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxs arasında müqavilənin bağlanması tarixi mənzilin təqdim olunma vaxtı hesab edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.10-cu maddə.

10. Hüquqi şəxsin 2020-ci ilin 1-ci rübü üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcu var. Həmin borc hüquqi şəxs tərəfindən məhkəmə qaydasında mübahisələndirilir. Hüquqi şəxs 2020-ci ilin 2-ci rübü üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablayır və müvafiq hesabatı vergi orqanına təqdim edir. Bu zaman hüquqi şəxsin şəxsi hesab vərəqəsində həm 2020-ci ilin 1-ci rübü, həm də 2-ci rüb üçün sosial sığorta haqları üzrə borcu yaranır. Hüquqi şəxs 2-ci rüb üzrə hesablanmış sosial sığorta haqqı həcmində Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödəniş edir. Bu zaman həmin ödəniş əvvəlki, yəni 1-ci rübdə yaranmış borcun ödənilməsinə aid edilmirmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, məcburi dövlət sosial sığorta üzrə yaranmış borc aşağıdakı sıra qaydası ilə ödənilir:

- cari rüb üzrə borc;
- cari rübdən geriyə doğru (daha əvvəl) yaranmış borclar (ardıcıl olaraq);
- yaranma tarixi ardıcılığı ilə hesablanmış faizlərin məbləği;
- yaranma tarixi ardıcılığı ilə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının məbləği.

Qeyd edilənlərə əsasən, vergi ödəyicisinin əvvəlki dövr üzrə sosial sığorta haqqı üzrə borcunun olmasına baxmayaraq, vergi ödəyicisi tərəfindən cari rüb üzrə hesablanmış sosial sığorta haqqı üzrə aparılan ödənişlər cari rübdə yaranmış öhdəliyin yerinə yetirilməsinə aid edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 88.2-ci maddə.

3

Sahibkarların inzibatçılıq yükünün azaldılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi

1. Pərakəndə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul oluram. Bir sıra hallarda vergi ödəyicisi kimi vergi orqanında uçotda olmayan kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarından müxtəlif növ kənd təsərrüfatı məhsulları alıram. Alınmış mallar hansı qaydada sənədləşdirilməlidir?

1 yanvar 2020-ci ilədək vergi orqanında uçotda olmayan fiziki şəxslərdən mallar alınarkən yalnız “Malların alış aktı” ciddi hesabat blankı tərtib edilirdi. 1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, malların alış aktı elektronlaşdırılıb. Belə ki, vergi ödəyicisi tərəfindən tərtib olunmuş elektron alış aktı çap edilərək vergi orqanında uçotda olmayan fiziki şəxs tərəfindən imzalandığı halda, həmin sənəd malların alışını təsdiq edən sənəd hesab olunur və kağız daşıyıcıda ciddi hesabat blankı olan “Malların alış aktı”nın tərtib edilməsinə zərurət yaranmır.

Malların alışına görə ilkin olaraq kağız daşıyıcıda “Malların alış aktı” tərtib edildiyi halda, həmin alış aktı əsasında malların alış tarixindən 5 gün müddətində elektron alış aktı tərtib olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-2-ci maddə.

2. Şirkət əməkdaşının xarici ölkədə keçiriləcək işgüzar iclasda iştirakı üçün ƏDV ödəyicisi olan turagentdən aviabilet alınıb. Həmin aviabiletə görə ödənilmiş ƏDV şirkət tərəfindən əvəzləşdirilə bilərmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, agent ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatda olduğu halda, digər şəxsdən (vəkalət verəndən) qəbul etdiyi mallar (işlər, xidmətlər) üçün həmin malların (işlərin, xidmətlərin) alıcılarına “agent (komisyonçu) tərəfindən malların alıcısına təqdim edilən” elektron qaimə-faktura verir. Həmin elektron qaimə-faktura bu Məcəllənin 175-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödənilmiş ƏDV-nin əvəzləşdirilməsinə əsas verir.

Buna əsasən, şirkət tərəfindən alınmış aviabiletə görə ƏDV qeydiyyatında olan agent tərəfindən təqdim edilmiş elektron qaimə-faktura əsasında agentin hesabına ödənilmiş ƏDV Vergi Məcəlləsinin 175-ci maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla əvəzləşdirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 172.4.3-cü maddə.

3. Mən turagent kimi fəaliyyət göstərirəm. ƏDV ödəyicisi deyiləm, lakin vəkalet verən (digər şəxs) ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatdadır. Avia-biletlərin satışına görə alıcılara elektron qaimə-faktura təqdim etməliyəmmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, agent digər şəxsdən qəbul etdiyi mallar (işlər, xidmətlər) üçün həmin malların (işlərin, xidmətlərin) alıcılarına "agent (komisyonçu) tərəfindən malların alıcısına təqdim edilən elektron qaimə-faktura" təqdim edir.

Agent ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatda olmadıqda alıcı tərəfindən alınmış malların dəyəri digər şəxsin (vəkalet verənin) hesabına nağdsız qaydada, ƏDV məbləği ƏDV-nin depozit hesabına ödənilməli halda, agent tərəfindən həmin malların alıcısına verilmiş elektron qaimə-faktura ödənilmiş ƏDV-nin əvəzləşdirilməsinə əsas verir.

Qeyd olunanlara əsasən, malların alıcısı agentdən, yəni sizdən aldığı elektron qaimə-faktura əsasında digər şəxsə (vəkalet verənə) malların dəyərini nağdsız qaydada, ƏDV məbləğini ƏDV-nin depozit hesabına ödəməli halda, ödənilmiş ƏDV məbləğini əvəzləşdirir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-1.5.5 və 172.4.3-cü maddələr.

4. Mallar təqdim edildikdə, xidmətlər göstərildikdə elektron qaimə-faktura hansı müddətdə verilməlidir?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, fərdi sahibkarlara və hüquqi şəxslərə malları təqdim edən, işləri görən və xidmətləri göstərən şəxs onlara elektron qaimə-fakturanı malların təqdim olunması zamanı mallar göndərilən vaxt, əvvəlcədən sifariş edilməyən malların təqdim olunması zamanı malların təhvil verilməsini təsdiq edən sənədin verildiyi tarixdən 5 gün müddətində, habelə işlərin görülməsi və xidmətlərin göstərilməsi zamanı işlərin görüldüyü və xidmətlərin göstərildiyi tarixdən 5 gün müddətində verilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-1.1-ci maddə.

5. Fərdi sahibkar kimi özümə məxsus təsərrüfat subyektində (mağazada) pərakəndə ticarət fəaliyyəti qaydasında dəftərxana ləvazimatlarının satışı ilə məşğul oluram. Bəzi hallarda malların vergi ödəyicilərinə elektron qaimə-faktura təqdim etməklə satışını həyata keçirirəm. Belə olan halda, fəaliyyətimi sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi kimi davam etdirə bilərəmmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, pərakəndə satış qaydasında malların təqdim edilməsini həyata keçirən vergi ödəyicisi eyni zamanda topdansasatış qaydasında malların satışını həyata keçirdikdə, rüb ərzində elektron qaimə-faktura ilə rəsmiləşdirilməli olan əməliyyatların həcmi ümumi ticarət əməliyyatlarının (satışdankənar gəlirlər istisna olmaqla) həcmnin 30 faizindən çox olmadıqda, həmin vergi ödəyicisi sadələşdirilmiş vergi metodunu tətbiq etmək hüququnu saxlayır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.6.1-ci maddə.

misal

*Ümumi ticarət əməliyyatlarının həcmi = 40.000 manat;
Rüb ərzində elektron qaimə-faktura ilə rəsmiləşdirilmiş əməliyyatların həcmi = 10.000 manat.*

Bu halda, rüb ərzində elektron qaimə-faktura ilə rəsmiləşdirilmiş əməliyyatların vergi ödəyicisinin ümumi ticarət əməliyyatlarında xüsusi çəkisi 25 faiz ($10.000/40.000 \times 100\%$) təşkil edir.

Göründüyü kimi, rüb ərzində topdansasatış qaydasında elektron qaimə-faktura təqdim etməklə həyata keçirilməli olan əməliyyatların həcmi ümumi ticarət əməliyyatlarının (satışdankənar gəlirlər istisna olmaqla) həcmnin 30 faizindən çox olmadığından, vergi ödəyicisi fəaliyyətini sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi kimi davam etdirə bilər.

6. Fəaliyyətimizlə bağlı mütəmadi şəkildə vergi orqanlarında uçotda olmayan fiziki şəxslərdən işlənmiş şinlər alırıq və aldığımız malları alış aktı ilə rəsmiləşdiririk. Vergi orqanında uçotda olmayan fiziki şəxslərdən alınmış mallara görə elektron alış aktı tərtib edildiyi halda, kağız daşıyıcıda da alış aktı tərtib olunmalıdırmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, vergi ödəyicisi tərəfindən tərtib olunmuş elektron alış aktı çap edilərək vergi orqanında uçotda olmayan fiziki şəxs tərəfindən imzalandığı halda, həmin sənəd malların alışını təsdiq edən sənəd hesab olunur və kağız daşıyıcıda alış aktı tərtib edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-2.3-cu maddə.

7. Ərzaq məhsullarının pərakəndə satışı ilə məşğul oluram. 2020-ci ilin yanvar ayının əvvəlində topdan-satış fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyicisindən 20.000 manat dəyərində mal almışdım. Həmin malların alışı üzrə mənə elektron qaimə-faktura təqdim edilib. Aramızda olan razılışmaya əsasən, yanvar ayının sonlarında malların 500 manat məbləğində olan hissəsini satıcıya geri qaytarmışam. Bu halda, sənədləşdirmə hansı qaydada aparılmalıdır?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, vergi ödəyicisi tərəfindən alınmış mallar geri qaytarıldığı halda, malları qaytaran alıcı tərəfindən malları təqdim edən qarşı tərəfə malların qaytarılması barədə elektron qaimə-faktura təqdim edilir. Malların qaytarılması zamanı tərtib edilən elektron qaimə-fakturada malların zay və ya xarab olması, son istehlak müddətinin bitməsi, yaxud satışa yararlı vəziyyətdə olması barədə qeyd aparılmalıdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-1.5.2-ci maddə.

8. Şirkət təqdim etdiyi ərizə əsasında keçmiş tarixlə, yəni 01.01.2018-ci il tarixdən ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatata alınıb. Həmin tarixdən etibarən şirkət tərəfindən aparılmış əməliyyatlara görə ƏDV-nin ödənilməsi və həmin əməliyyatların təqdim olunacaq ilk bəyannamədə əks etdirilməsi nəzərdə tutulur. Bilmək istərdik ki, həmin əməliyyatlar üzrə şirkət tərəfindən elektron qaimə-faktura da təqdim edilməlidir?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bu halda vergi ödəyicisi bəyannamədə əks etdirilmiş əməliyyatlar üçün Vergi Məcəlləsinin 71.1.5.9-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada həmin Məcəllənin 177.5-ci maddəsinə əsasən, elektron qaimə-faktura təqdim etmək hüququna malikdir.

Belə ki, Vergi Məcəlləsinin 177.5-ci maddəsinə əsasən, qeydiyyat bu Məcəllənin 157.3.3-cü maddəsinə uyğun olaraq keçmiş tarixlə aparıldıqda, vergi ödəyicisi qeydiyyatın qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən vergiyə cəlb olunan əməliyyatlar üzrə ƏDV ödəməlidir və vergi ödəyiciləri üçün müəyyən edilmiş qaydada vergi məbləğlərini əvəzləşdirmək hüququna malikdir. Müvafiq əməliyyatlar vergi ödəyicisi tərəfindən verilən birinci bəyannamədə əks etdirilməlidir. Bu əməliyyatlar bəyannamənin verildiyi ay ərzində baş vermiş əməliyyatlar sayılır. Belə olan halda, vergi ödəyicisi bəyannamədə əks etdirilmiş əməliyyatlar üçün bu maddənin məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş elektron qaimə-fakturaları təqdim etmək hüququna malikdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71.1.5.9-cu və 177.5-ci maddələr.

9. Müəssisəmiz geyim mallarının istehsalı ilə məşğuldur. Avadanlığın istehsal gücünün məhdud olması səbəbindən, daxil olmuş sifarişin vaxtında icra edilməsi məqsədilə müxtəlif növ parçaları müvafiq müqavilə əsasında digər istehsalçıya təhvil veririk. O isə bizim xammaldan sifariş verdiyimiz malları istehsal edərək, hazır məhsul şəklində təhvil verir. Bu əməliyyatlar üzrə sənədləşdirmə hansı qaydada aparılmalıdır?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, malların emala verilməsi və emal prosesi keçmiş malların qaytarılması prosesinin sənədləşdirilməsi elektronlaşdırılıb. Belə ki, malları istehsalçıya təhvil verən müəssisə həmin xammala görə malları emal edəcək müəssisəyə “malların emala verilməsi barədə” elektron qaimə-faktura göndərir. İstehsalçı tərəfindən alınmış xammaldan istehsal edilən hazır məhsullar isə müəssisəyə “emal prosesi keçmiş malların qaytarılması barədə” elektron qaimə-faktura əsasında qaytarılır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 71-1.5.7-ci və 71-1.5.8-ci maddələr.

4

Sosial xarakterli güzəştlər vasitəsilə əhalinin maliyyə (vergi) yükünün azaldılması

1. Dörd il yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğum evimi satışa çıxarmışam. Bilmək istərdim ki, satış zamanı məndən vergi tutulacaqmı?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, fiziki şəxslərin azı 3 təqvim ili ərzində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu mənzilinin satışı vergidən azaddır. Bu baxımdan, 4 təqvim ili müddətində yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğunuz mənzilin satışından alğı-satqı müqaviləsini təsdiq edən notarius tərəfindən ödəmə mənbəyində sadələşdirilmiş vergi tutulmur.

Məlumat üçün nəzərinizə çatdırırıq ki, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək yaşayış sahəsini satan şəxsin vergidən azad edilməsi üçün azı 5 təqvim ili ərzində həmin mənzildə yaşayış yeri üzrə qeydiyyatın olması tələb edilirdi.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218-1.1.5.1-ci maddə.

2. 2017-ci il yanvarın 1-dən quş ətinin satışı ƏDV-dən azad idi. Bu sahədə yenilik varmı?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, quş ətinin satışı 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib. Əlavə olaraq bildiririk ki, quş ətinin satışı ilə yanaşı, heyvan ətinin də satışı 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib.

Kəsilmiş və dondurulmuş heyvan və quş ətləri istisna olmaqla, emal əməliyyatlarına məruz qalan heyvan və quş ətinin təqdim edilməsinə ƏDV-dən azadolma şamil edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.37-ci maddə və 164.1.37-ci maddənin “Qeyd” hissəsi.

3. Məlum olduğu kimi, quş ətinin satışı ƏDV-dən azaddır. Müəssisəmiz quş əti istehsalçılarından alınmış əti hissə verilmiş şəkildə istehsal edərək qablaşdırır və topdan satır. ƏDV-dən azadolma hissə verilmiş quş ətinin satışına da şamil edilirmi?

Quş ətinin satışına tətbiq edilən ƏDV-dən azadolma, kəsilmə və dondurulma əməliyyatları istisna olmaqla, emal əməliyyatlarına məruz qalan, o cümlədən hissə verilmiş şəkildə satışına münasibətdə tətbiq edilmir. Buna əsasən, hissə verilmiş quş ətinin satışı ümumi qaydada 18 faiz dərəcə ilə ƏDV-yə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.37-ci maddənin “Qeyd” hissəsi.

4. Üç ildən az müddətdə qeydiyyatda olduğum evimi satan zaman mənə hər hansı vergi güzəşti tətbiq edilirmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan yaşayış sahələrinin bu şəxslərin yaşayış sahəsində yaşayış yeri üzrə qeydiyyat müddətindən və ya qeydiyyatda olub-olmamasından asılı olmayaraq, həmin yaşayış sahəsinin təqdim edilməsi zamanı 30 kvadratmetr olan sahə sadələşdirilmiş vergidən azaddır. Buna əsasən, 3 ildən az müddətdə qeydiyyatda olduğunuz yaşayış sahəsi təqdim edilərkən həmin yaşayış sahəsinin 30 kvadratmetr olan hissəsi çıxılmaqla qalan sahənin hər kvadratmetrinə sadələşdirilmiş vergi hesablanır və satıcıdan tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218-1.1.5.3-cü maddə.

5

Sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması

1. Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən dövlətə ayrılan hissə üzrə mənzillərin təqdim edilməsi ƏDV-yə cəlb olunurmu?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən tikilən binanın yaşayış sahəsinin dövlətə ayrılan hissəsinin təqdim edilməsi üzrə dövriyyələr ƏDV-dən azaddır. Məlumat üçün bildirik ki, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən tikilən binalardan dövlətə yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri ayrıldıqda dövlətə ayrılan yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə çəkilmiş məsrəflər gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 108-ci və 164.1.47-ci maddələr.

2. Bakı şəhərində fərdi qaydada foto xidmətləri göstərirəm. Əldə etdiyim gəlirdən nə qədər vergi ödəməliyəm?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, fərdi foto, audio-video xidmətləri (fotostudiyalar istisna olmaqla) sahəsində fəaliyyət göstərən şəxslər üçün sadələşdirilmiş vergi üzrə aylıq sabit məbləğ 30 manatdan 15 manata endirilib.

Buna əsasən, fərdi foto xidmətləri göstərən fiziki şəxslər 15 manat məbləğə Bakı şəhərində 2 əmsal tətbiq etməklə 30 manat sabit vergi ödəyir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 220.10-cu və 220.11-ci maddələr.

3. Müəssisəmiz Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentidir. Bilmək istərdik: son dəyişikliklərdə müəssisənin həmin sənaye parkındakı əmlakları və torpaqlarına tətbiq edilən əmlak və torpaq vergiləri üzrə güzəştlərin müddətinin uzadılması nəzərdə tutulurmu?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qərarına uyğun olaraq yaradılmış sənaye, yaxud texnologiyalar parklarının rezidenti olan hüquqi şəxslərə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslərə sənaye və texnologiyalar parkındakı əmlaklarına və torpaqlarına tətbiq edilən əmlak və torpaq vergiləri üzrə güzəştlərin müddəti 7 ildən 10 ilədək artırılıb.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 199.7-ci və 207.3-cü maddələr.

4. Marketimizdə istismarda olan 3 ədəd nəzarət-kassa aparatı mövcuddur. 10 yanvar 2020-ci il tarixdə həmin kassa aparatlarını Dövlət Vergi Xidmətinin elektron informasiya sisteminə qoşulmuş yeni nəsil nəzarət-kassa aparatları ilə əvəz etdik və köhnə aparatları qeydiyyatdan çıxardıq. Bu halda, yeni kassa aparatına görə güzəştədən yararlanana bilərikmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlara cavab verən və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin elektron informasiya sistemində real vaxt rejimində qoşulmuş nəzarət-kassa aparatını quraşdıran vergi ödəyicisi tərəfindən hər bir nəzarət-kassa aparatının quraşdırılmasına çəkilən xərclərinin (nəzarət-kassa aparatının dəyəri daxil olmaqla) dəyəri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən müəyyən edilmiş həddə nəzarət-kassa aparatı quraşdırıldıqdan sonra yaranan vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirilir.

Aşağıdakı hallarda nəzarət-kassa aparatının quraşdırılmasına çəkilən xərclər vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirilmir:

- nəzarət-kassa aparatı 2019-cu ilin 1 yanvar tarixinədək quraşdırıldıqda;
- nəzarət-kassa aparatı 2019-cu ilin 1 yanvar tarixindən sonra quraşdırıldıqda, lakin Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlara cavab vermədikdə;
- nəzarət-kassa aparatı 2019-cu ilin 1 yanvar tarixindən sonra quraşdırıldıqda, Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlara cavab verəndə, lakin əvvəllər istifadədə olan nəzarət-kassa aparatını əvəzləmədikdə.

Qeyd olunanlara əsasən, sorğuda göstərilən hal üzrə 10 yanvar 2020-ci il tarixdə marketinizdə quraşdırılmış yeni nəzarət-kassa aparatları köhnə kassa aparatlarını əvəz etdiyindən və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin elektron informasiya sisteminə qoşulduğundan, həmin nəzarət-kassa aparatlarının alınmasına və quraşdırılmasına çəkilən xərclər qanunla müəyyən edilmiş həddə yaranan vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 77.5-ci-77.7-ci maddələr.

5. 15.01.2020-ci il tarixdə vergi uçotuna alınmışam və pərakəndə ticarətlə məşğulam. Obyektimdə Dövlət Vergi Xidmətinin elektron informasiya sisteminə qoşulmuş yeni nəsil nəzarət-kassa aparatları quraşdırmışam. Bu halda, yeni kassa aparatına görə güzəştdən yararlanma bilərəmmi?

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 14 fevral tarixli 52 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəzarət-kassa aparatlarının tətbiqi Qrafiki"nin "Qeyd" hissəsinə əsasən, bu qrafik təsdiq edildikdən sonra yeni uçota alınmış təsərrüfat subyektlərində (obyektlərində) qrafikə uyğun quraşdırılacaq nəzarət-kassa aparatları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi meyarlara cavab verməli və Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin elektron informasiya sistemində real vaxt rejimində qoşularaq istifadə edilməlidir.

Bundan əlavə, nəzarət-kassa aparatı 2019-cu il yanvarın 1-dən sonra quraşdırıldıqda, Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlara cavab verdikdə, lakin əvvəllər istifadədə olan nəzarət-kassa aparatını əvəzləmədiyi halda, nəzarət-kassa aparatının quraşdırılmasına çəkilən xərclər vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirilmir.

Qeyd olunanlara əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən vergi uçotuna alınaraq sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən şəxslərin ticarət obyektlərində quraşdırılmış və qanunla müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən nəzarət-kassa aparatlarının alınmasına və quraşdırılmasına çəkilən xərclər vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 77.7-ci maddə.

6. Müəssisəmiz heyvandarlıq və quşçuluq sahəsində ixtisaslaşmış. Bu sahədə hər hansı yenilik varmı?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarında istifadə edilən yem və yem əlavələrinin satışı üzrə dövriyyələr 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətinə ƏDV-dən azaddır. Heyvan və quş etinin satışı 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.37-ci və 164.1.46-cı maddələr.

7. Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən dövlətə ayrılan hissə üzrə təqdim edilən mənzillərin tikintisinə çəkilmiş xərclər gəlirdən çıxılırmı?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən dövlətə ayrılan hissə üzrə çəkilmiş məsrəflər gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 108-ci maddə.

8. Bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisə tərəfindən binanın altında yerləşən torpağın alışına çəkilən xərclər müəssisənin gəlirdən çıxılan xərclərinə aid edilmirmi?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsi ilə bağlı gəlir və bu gəlirdən çıxılan xərclər vergi ili ərzində yerinə yetirilmiş işlər (mərhələlər) üzrə təqdim edilən yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin ƏDV-siz məbləğləri ilə həmin sahələrin tikintisi üzrə çəkilən məsrəflər, o cümlədən torpaq sahələrinin alınması ilə bağlı çəkilən məsrəflər əsasında müəyyən edilir. Buna əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən torpağın alınmasına çəkilən xərclər tikilən binanın dəyərini təşkil edən xərc elementi olduğundan, həmin binadan yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri təqdim olunarkən təqdim edilən sahələrin dəyəri kimi gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 130.6-cı maddə.

6

Vergitutma bazasının geniřl ndirilməsi

1. Mənzil-tikinti kooperativi 10.01.2020-ci il tarixdə yeni yaşayış kompleksinin tikinti-quraşdırma işlərinə başlamağı planlaşdırır. Yeni dəyişikliklərə əsasən, vergitutma metodu olaraq sadələşdirilmiş vergitutma metodunu tətbiq etmək hüququmuz varmı?

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququ ləğv edilib. Buna görə də 1 yanvar 2020-ci il tarixdən etibarən bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər vergi öhdəliklərini ƏDV və mənfəət vergisinin ödəyicisi kimi yerinə yetirirlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 154.6-cı və 218-ci maddələr.

2. Mənzil-tikinti kooperativi 18.12.2019-cu il tarixdə yeni binanın tikinti-quraşdırma işlərinə başlayıb. Bu halda, müəssisə tikilən binaya görə yaranmış vergi öhdəliklərini sadələşdirilmiş vergitutma metodu üzrə yerinə yetirə bilərmə?

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququ ləğv edilib. Həmin tarixədək tikinti obyektinin tikinti-quraşdırma işlərinə başlamış və sadələşdirilmiş vergitutma metodunu tətbiq edən vergi ödəyicisi tikinti-quraşdırma işləri üzrə vergiləri əvvəlki qaydada ödəyir.

Tikinti-quraşdırma işlərinə 2019-cu il 1 dekabr tarixdən başlamış vergi ödəyicisi həmin tikinti-quraşdırma işləri üzrə seçdiyi vergitutma metodu barədə vergi orqanı tərəfindən müəyyən olunmuş məlumat formasını 2020-ci il 1 yanvar tarixədək təqdim etmədikdə, tikilən binalar üzrə yaranmış vergi öhdəlikləri 1 yanvar 2020-ci il tarixdən qüvvədə olan qaydada yerinə yetirilir.

Qeyd olunanlara əsasən, 18.12.2019-cu il tarixdə tikinti-quraşdırma işlərinə başlanılmış bina üzrə yaranmış vergi öhdəliyini sadələşdirilmiş vergitutma metodu üzrə yerinə yetirmək istədiyiniz təqdirdə, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək müvafiq məlumat forması qeydiyyatda olduğunuz vergi orqanına təqdim edilməlidir. Məlumat forması 2020-ci ilin 1 yanvar tarixinədək təqdim olunmadıqda, yaranmış vergi öhdəlikləri ƏDV və mənfəət vergisi metodu ilə hesablanacaqdır.

Əsas: "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, 2.2-ci maddə.

3. ƏDV ödəyicisi olan müəssisənin mülkiyyətindəki qeyri-yaşayış sahəsi digər hüquqi şəxsə satılarkən müəssisənin bu satışla bağlı hansı vergi öhdəlikləri yaranır?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, hüquqi şəxslər tərəfindən mülkiyyətində yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsinin notarius tərəfindən sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunması ləğv edilib. Buna əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixdən sonra ƏDV ödəyicisi olan müəssisə tərəfindən mülkiyyətində olan qeyri-yaşayış sahəsinin digər şəxsə təqdim edilməsindən ümumi qaydada mənfəət vergisi və ƏDV hesablanır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 104.1-ci, 159.1-ci və 218.4.3-cü maddələr.

4. 2019-cu ilin iyul ayında çoxmənzilli binanın tikinti-quraşdırma işlərinə başlamış mənzil-tikinti kooperativi vergitutma metodu olaraq sadələşdirilmiş vergini seçib. Yeni dəyişikliklərə əsasən, kooperativ 1 yanvar 2020-ci il tarixdən vergiləri hansı qaydada ödəməlidir?

Vergi qanunvericiliyinə əsasən, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək tikinti obyektinin tikinti-quraşdırma işlərinə başlamış və sadələşdirilmiş vergitutma metodunu tətbiq edən vergi ödəyicisi həmin işlər üzrə vergiləri bu Qanun qüvvəyə minənədək mövcud olan qaydada, yeni sadələşdirilmiş vergitutma metodu ilə ödəyir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 154.6-cı və 218-ci maddələr və “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 29 noyabr 2019-cu il tarixli 1704-VQD nömrəli Qanunu, 2-ci maddə.

5. Hüquqi şəxs digər hüquqi şəxsə onun mülkiyyətində olan anbarın alınması ilə bağlı 2019-cu ilin dekabr ayında müqavilə dəyərinin 40 faizi həcmində avans ödəyib. Alğı-satqı əməliyyatı 2020-ci ilin yanvar ayında notarial qaydada təsdiq ediləcək və bu zaman qalan məbləğ də ödəniləcəkdir. Bu əməliyyat notarius tərəfindən sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunur, yoxsa anbar binasını təqdim edən hüquqi şəxs tərəfindən mənfəət vergisi ödənilməlidir?

1 yanvar 2020-ci il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, hüquqi şəxslər tərəfindən mülkiyyətində yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin təqdim edilməsinin notarius tərəfindən sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunması ləğv edilib. Buna əsasən, hüquqi şəxs tərəfindən təqdim edilən anbar binasına görə 01.01.2020-ci il tarixədək avans alınmasından asılı olmayaraq, alğı-satqı müqaviləsi notarius tərəfindən 1 yanvar 2020-ci il tarixdən sonra təsdiq edildiyindən, həmin əməliyyatda ödəmə mənbəyində sadələşdirilmiş vergi tutulmur.

Anbar binasını təqdim edən şəxs anbarın satışından əldə olunan gəlirindən Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada mənfəət vergisi ödəyir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 104.1-ci və 218.4.3-cü maddələr.

Az1073, Azərbaycan, Bakı, Landau küçəsi, 16
Tel: +994 12 403 89 70; Faks: +994 12 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az

